

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/424/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6914203318
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kvietok
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6914203318.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kvietka a členov senátu Mgr. Janky Benkovičovej a Mgr. Martina Štubniaka, v právnej veci žalobcov 1/ M. Z. A., nar. XX. XX. XXXX, 2/ M. Z. M., nar. XX. XX. XXXX a 3/ M. Z., nar. XX. XX. XXXX, všetci žalobcovia bytom L., P. T./X, zastúpených Mgr. Ludovítom Paulovičom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie Lučenec, M. Rázusa č. 19, proti žalovaným 1./ O. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. č. XXX, zastúpenému JUDr. Róbertom Lakatošom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie Rimavská Sobota, Daxnerova č. 5 a 2./ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Bratislava, Dostojevského rad č. 4, IČO 00 151 700, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalobcov 1/ až 3/ a o odvolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 9C/76/2014 - 84 zo dňa 06. 03. 2017, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobcovia 1/ až 3/ sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd (ďalej tiež „súd prvej inštancie“, alebo „prvostupňový súd“) rozhodol tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 1/ (v napadnutom rozsudku označenom ako žalobca a/) sumu 10 000 Eur v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti odvolaním napadnutého rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného. Žalovaným 1/ a 2/ tiež uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ (v napadnutom rozsudku označenom ako žalobca b/) sumu 5 000 Eur v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného. Zároveň rozhodol, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 3/ (v napadnutom rozsudku označenému ako žalobca c/) sumu 5 000 Eur v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti odvolaním napadnutého rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného. Súd prvej inštancie žalobu žalobcov nad priznanú sumu zamietol. Vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Zároveň žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike na účet okresného súdu súdny poplatok vo výške 1 266 Eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti odvolaním napadnutého rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia podali na súd žalobu, v ktorej žiadali zaviazat' žalovaných 1/ a 2/ na zaplataenie súm titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka na základe tých skutočností, že žalovaný 1/ pri riadení motorového vozidla spôsobil smrteľné zranenie chodkyne, manželky žalobcu 1/ a matky žalobcov

2/ a 3/. Žalovaný 1/ bol uznaný za vinného z trestného činu usmrtienia podľa § 149 Trestného zákona, ktorého činu sa dopustil dňa 10. 05. 2012. Žalobcovia žiadali zaviazať žalovaného 1/ na zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobcovi 1/ vo výške 20 000 Eur a žalobcom 2/ a 3/ po 10 000 Eur. V priebehu konania žalobcovia rozšírili svoj návrh aj voči žalovanému 2/, keďže podľa ich názoru žalovaný 1/ mal uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného 2/ a žalovaný 2/ zodpovedá za škodu - náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrteným pri dopravnej nehode.

3. Žalovaný 1/ nepopieral svoju zodpovednosť v súvislosti s úrazom chodkyne M.F., poukázal na to, že v danej súvislosti bol trestnoprávne riešený a potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody.

4. Žalovaný 2/ žiadal žalobu voči nemu v plnom rozsahu zamietnuť, keď jednak namietal svoju pasívnu legitímáciu vo veci tvrdiac, že takáto ujma nie je krytá povinným zmluvným poistením v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. a čo sa týka merita veci, podľa jeho názoru tiež zo strany žalobcov neboli preukázané dôvody uvedené v žalobe.

5. Prvostupňový súd vec právne posúdil podľa § 11 Občianskeho zákonníka, podľa § 13 ods. 1 - 3 Občianskeho zákonníka, podľa § 16 Občianskeho zákonníka a podľa § 420 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka. Konštatoval zodpovednosť žalovaného 1/ za protiprávne konanie a protiprávny zásah, ktorým spôsobil ujmu v osobnostnej sfére žalobcov. Žalovaný 1/ zodpovednosť v podstate ani nepopieral. Táto jeho zodpovednosť je daná na základe jeho protiprávneho konania, na základe ktorého bolo vedené proti žalovanému 1/ trestné stíhanie a žalovaný 1/ bol odsúdený právoplatným rozhodnutím súdu na základe tejto trestnoprávnej zodpovednosti. Žalovaný 1/ neoprávnenne zasiahol aj do práva na ochranu osobnosti žalobcov, konkrétne do práva žalobcov na ochranu svojho súkromia, kde ide o výsostne súkromnú sféru žalobcov, ktorí žalobcovia samotní sa môžu len v rámci svojej osobnej vôle rozhodnúť, či a v akej miere umožnia tretím osobám vstúpiť do tejto súkromnej sféry a keďže takýto prejav zo strany žalobcov nebol daný, žalovaný 1/ porušením právnych povinností pri prevádzke motorového vozidla spôsobil protiprávny zásah do ochrany súkromia žalobcov a je v plnom rozsahu daná jeho zodpovednosť pri porušení práva na ochranu osobnosti žalobcov. Žalobcovia majú právo, aby im bolo dané primerané zadostučinenie a pokiaľ by sa nezdalo postačujúce primerané zadostučinenie, žalobcovia majú právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pokiaľ by v značnej miere bola znížená dôstojnosť žalobcov alebo ich vážnosť.

6. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vo vzťahu medzi žalobcami a nebohou M.F. išlo o najbližšie osoby, vo vzťahu k žalobcovi 1/ išlo o jeho manželku, s ktorou boli manželmi XX rokov a vo vzťahu k žalobcom 2/ a 3/ išlo o ich matku, na základe čoho konštatoval, že skutočne ide o najbližšie osoby s najvyššími citovými väzbami, ktorý zásah do týchto vzájomných vzťahov každá jedna osoba pociťuje najcitlivejšie. Vypočutí svedkovia M. M., V. M., O. Z. a I. C. potvrdili, že vzťahy medzi žalobcami a nebohou boli dobré, nevedeli o žiadnych konfliktoch v ich vzájomných vzťahoch, žalobca 1/ s nebohou všetko riešili spolu, všade spolu chodili, hlavne po tom, ako ich synovia - žalobcovia 2/ a 3/ odišli do zahraničia. Boli na seba citovo veľmi naviazaní, čo platí aj pre vzťah žalobcov 2/ a 3/ s nebohou, ktorí napriek tomu, že sa trvalo zdržovali v zahraničí, boli v stálom telefonickom kontakte a minimálne 2-3-krát do roka prišli k rodičom, ktorí sa im venovali, spoločne organizovali stretnutia na záhrade, varili si guláš, matka sa na nich tešila, že sa môže o nich postarať a napiecť im koláče. Prvostupňový súd zhrnul, že to svedčí o blízkom a pozitívnom vzťahu žalobcov k nebohej, kde spôsobený zásah jednoznačne musel spôsobiť ujmu v osobnostnej sfére žalobcov. Svedok V. M. a svedkyňa I. C. potvrdili, že žalobca 1/ stále po udalosti sa k udalosti vracal, stále sa s tým zaoberal, musel sa znovu naučiť vykonávať práce v domácnosti, ktoré vykonávala nebohá, žil s ňou posledné roky sám v byte, to svedčí len o tom, že ho udalosť veľmi zasiahla, stále sa k tejto udalosti vracal, až natoľko, že hore uvedení svedkovia potvrdili, že museli rozhovory odvádzať na iné témy, lebo žalobca 1/ sa k tejto téme vždy vracal. To, že uvedení svedkovia, ktorých navrhli žalobcovia, uviedli, že nevideli nejaké vážne zmeny v správaní žalobcu 1/ a žalobcov 2/ a 3/ pred nehodou a po nehode nesvedčí o tom, že by nebola spôsobená ujma do ich osobnostných práv, keďže už len samotná skutočnosť toho, že všetci žalobcovia stratili najbližšiu osobu, je táto skutočnosť spôsobená privodiť pre žalobcov tak vážnu ujmu v ich osobnostnej sfére, ktorá ujma odôvodňuje priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

7. Prvostupňový súd tiež konštatoval, že pre priznanie konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy nie sú stanovené žiadne pevné kritériá, v rámci ktorých by súd mohol priznať konkrétne výšku nemajetkovej ujmy, preto je potrebné zohľadniť okolnosti konkrétneho prípadu. Uviedol, že pri zohľadnení osobitosti každého prípadu na strane pozostalých - žalobcov sú významnými kritériami pre určenie výšky náhrady intenzita ich vzťahu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, prípadná existenčná či hmotná závislosť na zomrelom, prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Kľúčovou je kvalita vzájomného vzťahu, lebo strata milovanej osoby zasiahne pozostalého nezrovnateľne citlivejšie, než strata príbuzného, ku ktorému má vzťah neutrálny, či dokonca negatívny. I keď strata manžela a rodiča predstavuje ujmu v každom veku, inak túto stratu chápe manžel po nejakom krátkodobom manželskom zväzku, inak po dlhodobom, u žalobcu 1/ XX-ročnom manželstve a inak chápe stratu maloleté alebo dospievajúce dieťa pri strate rodiča a inak dospelé dieťa, ktoré má už aj iné väzby, prípadne vlastnú rodinu. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že na druhej strane je potrebné zohľadniť kritériá aj na strane škodcu - žalovaného 1/, a to postoj škodcu, dopad udalosti do jeho duševnej sféry, jeho majetkové pomery, miera zavinenia, prípadná miera spoluzavinenia smrti poškodeným, kde práve postoj škodcu môže ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými, kde jeho ospravedlnenie a prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy žalobcov, kde naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť túto ujmu môže ešte prehĺbiť.

8. Pri zohľadnení hore uvedených kritérií tak na strane žalobcov, ako aj žalovaného 1/ u žalobcu 1/ prvostupňový súd zohľadnil to, že protiprávnym zásahom do jeho osobnostnej sféry zo strany žalovaného 1/ došlo k strate najbližšej osoby, s ktorou prežil XX rokov, mal s ňou nekonfliktný, bezproblémový, intenzívny vzťah, žalobca 1/ bol na nebohú citovo naviazaný, keďže zabezpečovala bežný chod domácnosti, udržiavala „rodinný krb“, a preto túto ujmu možno chápať ako veľmi intenzívnu. U žalobcov 2/ a 3/ je zohľadnil to, že s nebohú mali taktiež dobrý a nekonfliktný vzťah, ktorý bol intenzívny, i keď do určitej miery v posledných rokoch bol hlavne vzťahom „na diaľku“, keďže žalobcovia 2/ a 3/ trvalo žili v zahraničí, ktorú skutočnosť je potrebné zohľadniť u týchto žalobcov, čo však na druhej strane nevylučuje spôsobenie intenzívnej ujmy, keďže došlo aj v ich prípade k strate najbližšej osoby - ich matky.

9. U žalovaného 1/ zohľadnil to, že v čase škodovej udalosti išlo o mladého človeka vo veku XX rokov, ktorý v tom čase začal len pracovať, ktorú prácu stratil, resp. musel prerušiť kvôli výkonu trestu, je nemajetný, v súčasnej dobe bez pracovného pomeru, mal snahu sa ospravedlniť žalobcom, minimálne žalobcovi 1/, s ktorým bol v kontakte na pojednávaniach pred Okresným súdom Lučenec, verejne sa ospravedlnil aj v rámci tohto konania.

10. Po konštatovaní, že právna úprava v Občianskom zákonníku v súvislosti s náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch nestanovuje žiadnu konkrétne výšku, sa súd prvej inštancie ako pomocným kritériom pri určení konkrétnej výšky náhrady riadil ustanovením § 5 a 6 Zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ktorý zákon upravuje v § 5 a 6 odškodnenie, ak bola spôsobená smrť, kde poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy, ktorá minimálna mzda v roku 2016 predstavovala 405 Eur a pri 50-násobku ide o sumu 20 250 Eur. V tomto právnom predpise je upravené v § 5 pre prípad, že ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. V zmysle § 6 citovaného právneho predpisu celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť 50-násobok minimálnej mzdy, t.j. v roku 2016 spomínanú sumu 20 250 Eur. V tejto súvislosti prvostupňový súd poukázal na ustanovenie § 17 ods. 4 Zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré ustanovenie upravuje limit pre výšku nemajetkovej ujmy v súvislosti s úpravou zákona tak, že výška nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi s odkazom na ustanovenia Zákona č. 215/2006 Z.z. Tieto právne predpisy poslúžili prvostupňovému súdu ako merítko pre priznanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre žalobcov s využitím analógie práva, keďže Občiansky zákonník, ktorý upravuje náhradu nemajetkovej ujmy, neupravuje konkrétne výšku náhrady v peniazoch. Súd teda s využitím kritérií tak na strane žalobcov, existenciu intenzívneho vzťahu s nebohú, ktorý vzťah bol dlhodobý a nekonfliktný, tak kritérií na strane žalovaného 1/ pri zohľadnení, že žalovaný 1/ v čase nehody mal len XX rokov, je nemajetný a v súčasnej dobe bez pracovného pomeru, stanovil výšku celkovej náhrady pre všetkých žalobcov vo výške 20 000 Eur, kde samozrejme pri určení konkrétnej výšky u každého žalobcu žalobcovi 1/ súd priznal výšku náhrady 10 000 Eur pri zohľadnení toho, že žalobca 1/ s nebohú mal intenzívny a dlhoročný vzťah, posledné roky žil s nebohú sám v byte, a preto protiprávny zásah žalovaného 1/ ho zasiahol intenzívnejšie, ako žalobcov 2/ a 3/, ktorí už niekoľko rokov žijú v zahraničí a neboli v tak bezprostrednom kontakte s nebohú, ako žalobca 1/, ktorú skutočnosť je potrebné zohľadniť, a preto žalobcom 2/ a 3/ súd priznal náhradu vo výške po 5 000 Eur. Pokiaľ sa

teda žalobcovia domáhali na žalovanom 1/ vyšších súm odškodnenia, ako bola priznaná náhrada, súd žalobu žalobcov voči žalovanému 1/ nad priznanú sumu odškodnenia zamietol.

11. Súd prvej inštancie konštatoval, že pokiaľ ide o zodpovednosť žalovaného 2/, žalovaný 2/ je poisťovateľ, u ktorého bolo motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda - ujma na zdraví aleboh M.F., ktoré riadil žalovaný 1/, poistené. Nebolo sporné, že motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, bolo povinne zmluvne poistené zodpovednosťou za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

12. V súvislosti so zodpovednosťou žalovaného 2/ súd prvej inštancie aplikoval § 2 písm. d) zákona 381/2001 Z. z., § 2 písm. e) zákona č. 381/2001 Z. z., § 2 písm. f) zákona č. 381/2001 Z. z. a § 4 ods. 1 a § písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z.

13. Prvostupňový súd konštatoval, že na problematiku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/ existujú rôzne právne názory, existujú rôzne rozhodnutia súdov rôzneho stupňa o tom, či poisťovňa má zodpovedať aj za nemajetkovú ujmu titulom povinného zmluvného poistenia. Pri posudzovaní pasívnej legitímácie žalovaného 2/ súd prvej inštancie vychádzal z úvah a rozhodnutí, napr. Súdneho dvora EÚ vo veci C 22/2012 C. I. proti P. O., z rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 17Co/243/2015 zo dňa 22. 03. 2016 a z rozhodnutia Ústavného súdu SR I.ÚS 474/2016-17 zo dňa 17. 08. 2016.

14. Uzavrel, že je jednoznačne daná pasívna legitímácia žalovaného 2/ v danom spore a svedčí mu taktiež povinnosť, nahradiť škodu pre žalobcov v rozsahu škody, za ktorú zodpovedá žalovaný 1/ ako poistený v zmysle § 4 ods. 1, 2 zákona č. 381/2001 Z. z. Preto súd prvej inštancie zaviazal aj žalovaného 2/ na zaplatenie súm ako náhrady nemajetkovej ujmy, za ktorú zodpovedá žalovaný 1/ ako poistený, kde určil, že povinnosť žalovaného 1/ a 2/ je viazaná na to, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného, keďže súd nemohol vysloviť priamo solidárnu zaviazanosť oboch žalovaných, keďže táto solidarita nevyplýva priamo zo zákona, avšak ide o analogický právny vzťah, ak škodu spôsobí viac škodcov, ktorí zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne s poukazom na ust. § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

15. O trovách konania prvostupňový súd rozhodol tak, že vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. V tejto súvislosti uviedol, že každá zo strán mala vo veci úspech len čiastočný, kde pomer úspechu a neúspechu je rovnaký.

16. Keďže žalobcovia boli oslobodení od zaplatenia súdneho poplatku s poukazom na ust. § 4 ods. 2 písm. i) a § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok žalovaným 1/ a 2/.

17. V zákonnej lehote podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie žalovaný 2/. Požadoval, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu žalobcov voči žalovanému 2/ zamietne a prizná žalovanému 2/ náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

18. Na zdôvodnenie podaného odvolania žalobca uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré spočíva v nesprávnom právnom posúdení otázky, či je nemajetková ujmy krytá zákonom č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a tiež nesprávnou aplikáciou eurokonformného výkladu vnútroštátneho predpisu ohľadom rozsahu poistného krytia, spočívajúca v nezohľadnení pravidla zákazu výkladu contra legem. Žalovaný 2/ poukázal v podanom odvolaní na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/168/2009, sp. zn. 3Cdo/301/2012. Urobil teoretický rozbor týchto rozhodnutí, pričom zároveň sa vyjadril aj k eurokonformnému výkladu zákona č. 381/2001 Z. z.

19. Proti rozsudku okresného súdu podali v zákonnej lehote odvolanie aj žalobcovia 1/ až 3/. Domáhali sa zmeny rozsudku vo výroku o zamietnutí ich žaloby nad rámec priznanej sumy, a to tak, že žalobcovi 1/ bude priznaná suma 20 000 Eur a žalobcom 2/ a 3/ suma po 10 000 Eur. Zároveň sa domáhali aj zmeny rozsudku vo výroku o trovách konania, a to tak, že im bude priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

20. Na zdôvodnenie podaného odvolania žalobcovia 1/ až 3/ uviedli, že súdom prvej inštancie priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je podľa ich názoru neprimerane nízka s ohľadom na závažnosť a neodstrániteľnosť neoprávneného zásahu do ich osobnostných práv. Poukázali na závažnosť vzniknutej ujmy v dôsledky straty najbližšej osoby pre pozostalých žalobcov 1/ až 3/. Ujma je trvalá, neodstrániteľná a nenapraviteľná a bude sprevádzať pozostalých žalobcov 1/ až 3/ po celý zvyšok života. Poukázali na to, že slovenský právny poriadok nepozná žiadny spôsob výpočtu náhrady, resp. nejaké dolné, resp. horné limity pri jej určení. Súd rozhoduje s ohľadom na jej závažnosť a okolnosti prípadu. Poukázali tiež na to, že súdy v obdobných veciach postupom času priznávajú čoraz vyššie sumy náhrady nemajetkovej ujmy, nakoľko sa v takýchto prípadoch jedná o trvalý a ničím nezvratný zásah do práva na ochranu osobnosti pozostalých žalobcov. Žalobcovia sa nestotožnili s argumentáciou súdu prvej inštancie, ktorý sa pri určení výšky nemajetkovej ujmy riadil kritériami obsiahnutými v § 5 a § 6 zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi a podporne aj ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenej pri výkone verejnej moci. Naopak vo svetle vyvíjajúcej sa judikatúry súdy v obdobných prípadoch postupne priznávajú podstatne vyššie sumy náhrady nemajetkovej ujmy nad sumu maximálnej výšky plnenia podľa § 5 zákona č. 215/2006 o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Poukázali pritom na prax v Českej republike a tiež na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 10. 09. 2014 sp. zn. 10Co/137/2013. V súvislosti s výrokom o náhrade trov konania žalobcovia 1/ až 3/ v podanom odvolaní uviedli, že sú si plne vedomí skutočnosti, že nový procesný predpis CSP ustanovenie § 142 ods. 3 OSP do svojich zákonných ustanovení neprevzal a platí podľa § 255 ods. 1 CSP, že súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobcovia považujú za spravodlivé, aby až rozhodnutie o výške plnenia bolo brané ako základ pre výpočet jednotlivých trov konania vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Žalobcovia majú za to, že je nespravodlivé, aby žalobcom 1/ až 3/ nebola voči žalovaným 1/ a 2/ priznaná náhrada trov konania v plnej výške.

21. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k podanému odvolaniu žalobcov opätovne požiadal, aby odvolací súd žalobu žalobcu voči žalovanému 2/ zamietol. Ohľadom výšky priznanej nemajetkovej ujmy uviedol, že nie je možné ju považovať za neprimerane nízku, ako tvrdia žalobcovia v odvolaní. Okresný súd podľa jeho názoru správne podporne prihliadol pri rozhodovaní na výšku náhrad v zmysle ust. § 5 a § 6 zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. V tejto súvislosti zdôraznil, že ide o odškodnenie osôb poškodených násilnými trestnými činmi, čo je závažnejšie porušenie ako v prejednávanej veci. Poukázal tiež na to, že pokiaľ ide o žalobcov 2/ a 3/ išlo v posledných rokoch o takzvaný vzťah na diaľku, pričom žalobcovia 2/ a 3/ v čase dopravnej nehody boli vo veku XX a XX rokov, a preto nemožno dôvodiť nerozlučnou citovou naviazanosťou na matku vo veku, keď si dospelí XX a XX roční ľudia zariaďujú vlastný život. V súvislosti s namietanými trovami konania žalovaný 2/ vo vyjadrení uviedol, že ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov buď primerane rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Ak je pomer úspechu obidvoch strán zhruba rovnaký, súd rozhodne, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

22. Žalobcovia 1/ až 3/ v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalovaného 2/ uviedli, že majú za to, že nemajetková ujma je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalobcovia sú názoru, že žalovaný nárok, nemajetková ujma spočíva v zásahu do ich osobnostných práv, je predmetom povinného zmluvného poistenia. Žalobcovia pritom poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/301/2012 sp. zn. 4Cdo/168/2009, pričom poukázali na to, že ani samotný Najvyšší súd Slovenskej republiky v otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/ nie je názorovo jednotný.

23. Na vyjadrenie žalobcov 1/ - 3/ k podanému odvolaniu žalovaného 2/ reagoval žalovaný 2/ odvolacou replikou, v ktorej zotrval na podanom odvolaní a na všetkých dôvodoch uvedených v písomných podaniach, ktoré v tomto konaní žalovaný 2/ urobil.

24. K odvolaniu žalovaného 2/ a žalobcov 1/ až 3/ sa vyjadril aj žalovaný 1/, ktorý uviedol, že je nesporné, že k sporom o žalobách na náhradu škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme majú súdy nejednotný prístup, o čom svedčia aj protichodné súdne rozhodnutia a nepredvídateľné kritériá na určenie výšky nemajetkovej ujmy. Žalovaný 1/ v tejto súvislosti vyjadril názor, že uvedenú problematiku by bolo treba legislatívne riešiť. Žalovaný 1/ tiež vo vyjadrení uviedol, že výška nemajetkovej ujmy

by nemala presiahnuť výšku odškodnenia obete násilného trestného činu podľa osobitného predpisu. Žalovaný 1/ navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a žiadnej zo strán sporu nepriznať právo na náhradu trov odvolacieho konania.

25. Na vyjadrenie žalovaného 1/ reagoval žalovaný 2/ taktiež odvolacou replikou, v ktorej zotrval na podanom odvolaní a na doterajších písomných podaniach.

26. Na vyjadrenie žalovaného 2/ k podanému odvolaniu žalobcov 1/ až 3/ reagoval žalovaný 1/ vyjadrením, v ktorom uviedol, že v celom rozsahu zotráva na svojich predchádzajúcich ústnych prednesoch a písomných vyjadreniach vo veci a naďalej navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a žiadnej zo strán sporu nepriznať právo na náhradu trov odvolacieho konania.

27. Krajský súd v Banskej Bystrici, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní tak žalobcov 1/ až 3/, ako aj žalovaného 2/ (§ 34 CSP), preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario, len v rozsahu odvolaní podľa § 379 CSP a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie, podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

28. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

29. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

30. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvostupňového súdu odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne. Odvolací súd (v súlade s vyššie citovaným ust. § 387 ods. 2 CSP) sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré je nielen dostatočne podrobné, ale je i jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a logickým spôsobom sa vysporiadava so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi otázkami a aspektmi, teda spĺňa základné kritériá odôvodnenia uvedené v ust. § 220 ods. 2 CSP.

31. Odvolací súd konštatuje, že žalobcovia 1/ až 3/ a ani žalovaný 2/ v odvolaní neuviedli žiadne skutočnosti, okolnosti alebo argumenty, ktoré by neboli predmetom skúmania prvostupňového súdu, a s ktorými by sa prvostupňový súd pri rozhodovaní a pri jeho odôvodnení náležite nevysporiadal.

32. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia (v súlade s citovaným ust. § 387 ods. 2 CSP), preto poukazuje len na určité, najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty uvedené v odvolaní žalovaných 1/ až 3/ a žalovaného 2/.

33. Žalovaný 2/ ťažiskovo odôvodnil podané odvolanie tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré spočíva v nesprávnom právnom posúdení otázky, či je nemajetková ujmy krytá zákonom č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Hlavným dôvodom podaného odvolania žalovaným 2/ je teda, že žalovaný 2/ namieta svoju pasívnu legitímáciu v danom spore.

34. Je pravdou, že v minulosti vo vzťahu k pasívnej legitímácii poisťovne nepanoval jednotný názor ani medzi najvyššími súdnymi autoritami, avšak Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím rozhodnutím z 31.07.2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016 (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 61/2018) vyslovil, že „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“

35. Právna otázka otázky, či je nemajetková ujmy krytá zákonom č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a teda otázka pasívnej

legitimácie poisťovne, v tomto konkrétnom prípade žalovaného 2/, bola už jednoznačne vyriešená. Odvolanie žalovaného 2/ preto odvolací súd považoval za nedôvodné.

36. Ako nedôvodné odvolací súd vyhodnotil aj odvolanie žalobcov 1/ až 3/, ktorý svoje odvolanie ťažiskovo odôvodnil tým, že súdom prvej inštancie priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je podľa ich názoru neprímerane nízka s ohľadom na závažnosť a neodstrániteľnosť neoprávneného zásahu do ich osobnostných práv, poukazujúc pritom na rozhodovaciu prax súdov Českej republiky a na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 10. 09. 2014 sp. zn. 10Co/137/2013.

37. Žalobcovia 1/ až 3/ v podanom odvolaní nijako bližšie nešpecifikovali v čom je súdený prípad totožný po skutkovej stránke so skutkovým stavom, ktorý bol riešený rozhodnutiami, na ktoré poukazovali v podanom odvolaní. Len všeobecné poukazovanie na to, že iné súdy priznali pozostalým poškodeným náhradu nemajetkovej ujmy vo väčšom rozsahu nemôže byť dôvodom pre zrušenie alebo pre zmenu odvolaním napadnutého rozhodnutia.

38. Odvolací súd sa v tejto súvislosti zhoduje so súdom prvej inštancie v tom, že pokiaľ Občiansky zákonník v súvislosti s náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch nestanovuje žiadnu konkrétnu výšku, súd prvej inštancie správne ako pomocné kritériá pri určení konkrétnej výšky náhrady použil ustanovenia § 5 a § 6 Zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi a tiež ustanovenie § 17 ods. 4 Zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré ustanovenie upravuje limit pre výšku nemajetkovej ujmy v súvislosti s úpravou zákona tak, že výška nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi s odkazom na ustanovenia Zákona č. 215/2006 Z.z. Zároveň prvostupňový súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil na čo všetko prihliadal pri rozhodovaní o výške priznanej nemajetkovej ujmy, teda podľa akých kritérií hodnotil zásah do osobnostnej sféry žalobcov 1 až 3/. V tomto smere nie je možné hodnotiť rozhodnutie súdu prvej inštancie za arbitrárne a teda za nespravodlivé.

39. Odvolací súd uvádza, že prvostupňový súd pri určovaní výšky priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch postupoval v súlade so zákonom, keď poukázal na všetky relevantné skutočnosti, ktoré zohľadnil pri určení nemajetkovej ujmy. Pokiaľ žalobcovia 1/ až 3/ vyčítajú prvostupňovému súdu výšku (ne)priznanej nemajetkovej ujmy, odvolací súd poukazuje na to, že prvostupňový súd správne vysvetlil, aké kritériá vzal do úvahy pri určení výšky nemajetkovej ujmy a týmto záverom z hľadiska ich správnosti nemožno nič vyčítať. Preto odvolací súd považuje jeho rozhodnutie v danom smere za správne a vzhľadom na všetky okolnosti určujúce túto výšku ju odvolací súd považuje za primeranú.

40. Rozhodnutie prvostupňového súdu je správne aj vo výroku o trovách konania. Je evidentné, že každá zo strán sporu mala vo veci rovnaký úspech, teda bolo namieste, aby prvostupňový súd vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

41. Rozhodnutie prvostupňového súdu je vecne správne aj v závislom výroku o súdnom poplatku, ktorý nebol zo strany žalovaného 2/ ani napadnutý konkrétnymi dôvodmi.

42. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne a právne správny potvrdil.

43. O nároku na náhradu trov odvolacieho rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP, podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa jej úspechu vo veci v spojení s § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Žalobcovia 1/ až 3/ neboli v odvolacom konaní úspešní, taktiež ako žalovaný 2/. Úspešnou stranou sporu v odvolacom konaní bol jedine žalovaný 1/. Preto odvolací súd priznal žalovanému 1/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcom 1/ až 3/, a to v rozsahu 100 %. O výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

44. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).